

## Vragen en antwoorden presentatie waterhuishouding en bodemdaling in commissie RND van Provinciale Staten van 10 januari 2024.

Tijdens de beeldvormende commissievergadering Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) op 10 januari 2024 is een presentatie gegeven over de waterhuishouding en bodemdaling in Flevoland. Na deze presentatie zijn door de verschillende commissieleden vragen gesteld die grotendeels mondeling zijn beantwoord. Van een aantal vragen is afgesproken dat deze schriftelijk zouden worden beantwoord. Daarnaast zijn voorafgaand aan de vergadering door de fractie van de BBB een aantal schriftelijke vragen ingediend. In onderstaand overzicht zijn al de gestelde vragen (incl. de schriftelijke vragen van de BBB-fractie) en antwoorden weergegeven.

D66:

1. *Vraag: Kunt u een tijdsplan geven van de pilots die in het kader van het gebiedsproces bodemdaling worden uitgevoerd?*

Antwoord: Het gebiedsproces duurt tot eind 2025. Binnen die termijn proberen we een aantal pilots uit te voeren samen met onze gebiedspartners.

2. *Vraag: U geeft aan dat peilverlaging geen duurzame maatregel is en andere problemen veroorzaakt. Wat zijn praktische voorbeelden daarvan?*

Antwoord: In het Waterprogramma van de provincie Flevoland zijn de belangrijkste gevolgen benoemd ten aanzien van peilverlaging:

1. Versnippering van het watersysteem waardoor je kwetsbaarder bent voor heftige buien (in grote peilvakken kan deze piek beter verdeeld worden) ;
2. In zijn algemeenheid versterkt peilverlaging de bodemdaling (het veen wordt verder drooggelegd, vooral in droge periodes, waardoor het oxideert en daardoor verdwijnt);
3. Onderbemalingen leiden tot afwenteling van de wateropgave op de rest van de polders;
4. De waterkwaliteit (toenemende verzilting) komt bij peilverlaging extra onder druk te staan en daarnaast kan waterfauna zich minder goed verplaatsen wat slecht is voor de biodiversiteit in een gebied.
5. De uitstoot van CO<sub>2</sub> door oxidatie van veen als gevolg van de peilverlaging.

3. *Vraag: Is het waterhuishoudkundig systeem zoals we dat in Flevoland hebben voldoende robuust voor de toekomst?*

Antwoord: Het waterschap voert iedere 6 jaar een watersysteemtoets uit. Daarmee wordt onderzocht in hoeverre het watersysteem voldoet aan de vigerende inundatienormen (de 'wateroverlastnormen'). De wateroverlastnormen zijn een indicatie voor de 'robuustheid' van het watersysteem. Het waterschap rapporteert de uitkomsten aan de provincie.

Met de watersysteemtoets onderzoekt het waterschap zowel de huidige als de toekomstige robuustheid van het systeem. Daarom wordt de te verwachten bodemdaling en de verwachte klimaatontwikkeling meegenomen in de watersysteemtoets. Uit de meest recente watersysteemtoets van 2018 is naar voren gekomen dat het watersysteem in vooral Zuidwest-Emmeloord niet meer voldoet aan de normen. Het waterschap heeft daarbij aangegeven dat deze normen ook niet meer te behalen zijn op een maatschappelijk verantwoorde wijze. Het waterschap is daarover in gesprek met de provincie. In 2024 wordt weer een watersysteemtoets uitgevoerd.

BBB:

Zie voor de schriftelijke vragen en antwoorden van de BBB pg. 7 en verder.

4. *Vraag: De waterhuishouding van Flevoland is zo ontworpen dat een bodemdaling van 1.30 – 1.40 m. in de slechtste gebieden toereikend moet zijn. Als dat nu niet zo is, wat zijn dan de factoren waardoor het watersysteem niet meer toereikend is?*

Antwoord: De mate van bodemdaling is niet overal even groot. Bij de aanleg van de polder had de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders een vrij goed inzicht in de gebieden waar na de drooglegging aanzienlijke bodemdaling zou optreden; hoe ver de bodem op elke plek exact zou gaan dalen was echter niet bekend en ook vandaag is de nog te verwachten daling moeilijk exact te bepalen. Het is een schatting op basis van wetenschappelijke inzichten en enkele aannames. Op basis van de bij de aanleg van de polder gemaakte schatting is het watersysteem ontworpen en aangelegd.

Uit de watersysteemtoets die het waterschap iedere 6 jaar uitvoert komt naar voren of de wateroverlastnorm in bepaalde gebieden wordt overschreden. Dat is in Zuidwest-Emmeloord reeds het geval: de bodem is zo ver gedaald dat het water in extreme neerslagsituaties het land op stroomt, waar het zonder de bodemdaling hoog genoeg had gelegen om niet onder te stromen.

5. *Vraag: U geeft een bepaalde mate van kwel aan die optreedt in Flevoland (1 mm/dag). Er wordt door sommigen aangehaald dat dit in de Zuidlob veel meer is omdat de grondlagen daar erg door elkaar lopen. Door de verdieping van de vaargeul van het Randmeer en de peilverhoging in het Horsterwold is de kwelstroom toch veel groter dan de hoeveelheid die u aangeeft?*

Antwoord: De genoemde kwel van 1 mm/dag is de kwel die over de gehele polder gemiddeld naar binnen komt. Die kwel verschilt per locatie. Op sommige plekken sijgt het water de bodem in en op andere plekken kan de kwel de 1 mm/dag ruim overschrijden. Vooral in gebieden met een dunne deklaag (de bodemlaag die op het onderliggende dekzand ligt) en een sterke variatie in de grondlagen, zoals in de Zuidlob, heeft de optredende kwel een grillig patroon. Dit kan plaatselijk overlast veroorzaken en even verderop weer niet.

Een onafhankelijk onderzoeksbureau heeft in 2015 de effecten van de verschillende ingrepen doorgerekend. De peilwijzigingen in het Hulkesteinse bos (2004) en de Stille Kern van het Horsterwold (2000 en 2013) hebben volgens deze berekeningen slechts tot op beperkte afstand effecten op de grondwaterstand.

Vervolgens is in 2020 een proef gedaan met een tijdelijke peilverhoging van de Nijkerkertocht. In lijn met het bureauonderzoek van het adviesbureau bleek in de directe omgeving van de tocht enige invloed te zijn op stijghoogte en grondwaterstand. Vanwege vele lokale verstoringen (bijv. het volzetten van sloten voor beregening) was het erg lastig om relaties te leggen tussen waterstanden en grondwaterstanden.

De belangrijke conclusie van het adviesbureau was dat de invloed beperkt is vanwege het beperkte doorlaatvermogen van het watervoerende pakket. In combinatie met de relatief grote afstand tussen de hoofdwatgangen, maakt dat de lokale ontwatering (drainage en sloten) sterk bepalend zijn voor de grondwaterstanden. Onderhoud van deze ontwateringsmiddelen is in dit gebied erg belangrijk.

6. *Vraag: U geeft aan dat in de Zuidlob problemen van wateroverlast ontstaan. Op het kaartje dat u toont over de bodemdaling en drooglegging is het bodemdalingsgebied in de Zuidlob juist erg gering. Hoe ontstaat deze wateroverlast daar dan?*

Antwoord: Dit zal worden gecorrigeerd met de nieuwe bodemdalingskaarten en prognoses die begin 2024, dus binnenkort beschikbaar komen. Daarop staat de meest actuele verwachting.

Delen van het gebied binnen 1 à 2 km van de Randmeren kennen een (regionale) kweldruk. In het centrale deel van de Zuidlob is er sprake van opbolling van de grondwaterstand vanwege het beperkte doorlaatvermogen van het watervoerend pakket, vaak ook in combinatie met een minder goed functionerende drainage. Dit kan ervaren worden als kwel, maar is in werkelijkheid stagnerend grondwater. Dit zorgt wel voor een hoge grondwaterstand.

7. *Vraag: Welke maatregelen worden er op korte termijn genomen in de meest noodlijdende bodemdalingsgebieden?*

Antwoord: Het waterschap probeert zo goed mogelijk maatregelen te treffen ten aanzien van onderhoud en beheer en waar mogelijk het verbeteren van de doorstroming in het watersysteem.

CDA

8. *Vraag: U geeft aan dat de provincie relatief grote peilvakken kent. Staan deze grote vakken maatregelen in deelgebieden niet in de weg?*

Antwoord: Een deel van de maatregelen in een watersysteem (verbreden of vergroten van watergangen, duikers, etc.) worden niet gehinderd door het formaat van de peilvakken. De maatregel die echter vaak wordt genoemd is peilverlaging. De nadelen daarvan zijn al bij de beantwoording van vraag 2 benoemd en als peilverlaging voor het gehele peilvak wordt ingesteld gelden veel van die nadelen voor dat peilvak. Het is dan ook niet opportuun om peilverlaging in het gehele peilvak toe te passen, maar te beperken tot het gebied waar het daadwerkelijk nodig is. Dit kan alleen door het peilvak op te delen. Voor deze maatregel staat de grootte van de peilvakken op zich niet in de weg, maar daar kleven dus wel de eerder genoemde nadelen aan.

9. *Vraag: U geeft aan dat het waterschap geen droogleggingsnormen meer hanteert. Daar zijn nu andere methoden voor gevonden. Kunt u deze toelichten.*

Antwoord: In het verleden werd het gewenste streefpeil bepaald op basis van de gewenste drooglegging, nu gebeurt dit op basis van de zogenoemde GGOR-systematiek (Gewenst grond en oppervlaktewaterregime).

In het verleden werd bij de opgestelde peilbesluiten het streefpeil bepaald op basis van de hoogteligging van het 10% laagste maaiveld minus de gewenste drooglegging. Dat betekent dat 10% van het oppervlak binnen een peilvak een lagere drooglegging heeft dan de gewenste drooglegging en 90% van het oppervlak een hogere drooglegging.

Als we die eis nu zouden toepassen krijgt een deel van de percelen een lagere drooglegging dan gewenst. Dit komt doordat de bodemdaling ongelijkmatig over het gebied plaatsvindt en de diepere delen verder dalen en de minder diepe delen niet of nauwelijks dalen. Het kan zelfs zijn dat het streefpeil dus gelijk blijft zolang minder dan 10% van het peilvak verder daalt. De oude methode op basis van drooglegging garandeert dus geen minimale drooglegging voor de laagst gelegen (bodemdalings-)gebieden.

10. *Vraag: Welk kennispoor krijgt in het gebiedsproces vooral de aandacht? Waar ligt de focus op?*

Antwoord: Er zijn een tweetal kennissporen die zeker aandacht zullen houden in het gebiedsproces.. Het spoor 'vernatting en waterhuishouding' richt zich primair op mogelijkheden in het waterhuishoudingsstelsel op en rond percelen. Daarbij staat de ontwateringsdiepte centraal. De werkgroep streeft er naar een aantal pilots te starten zodat we kennis en inzicht krijgen over alternatieve vormen van waterbeheer. Daarnaast is er een spoor ingericht rond 'alternatieve verdienmodellen'. In dit kennispoor wordt gekeken naar alternatieve bedrijfsmodellen en alternatieve teelten.

VVD

11. *Vraag: U geeft de beleidscyclus weer. Kan daar een tijdshorizon aan worden gekoppeld? In het komende jaar staan een aantal beleidskeuzes voor de deur. Kunt u aangeven welke beleidsmatige thema's het komend jaar spelen en welke vragen daarbij aan PS worden gesteld?*

Antwoord: Rond het thema bodemdaling en wateroverlast vinden een aantal activiteiten en voorbereidingen plaats:

- De herbeoordeling van de wateroverlastnormering. Het plan van aanpak zullen we voor de zomer met PS bespreken en vaststellen. Daarna zal de uitwerking plaatsvinden met een doorloop tot in het jaar 2025;
- Aanpassing van de bodemdalingskaart. Hierover zal in februari 2024 een mededeling gestuurd worden aan PS.
- Uit het gebiedsproces zelf komen niet direct beleidsaanpassingen (het is nl. een kennisraject). Wel kunnen daar inzichten ontstaan die voor één van de overheidspartners tot beleidswijzigingen gaan leiden. We zullen u daar ook regelmatig via mededelingen informatie over verstrekken.

12. *Vraag: Hoe kunnen we voor de bodemdalingsgebieden in Flevoland perspectief bieden voor de korte, midden- en lange termijn? En waar moeten wij als PS nu op instellen wanneer we het over de lange termijn hebben? Hoe ziet die tijdshorizon er nu uit?*

Antwoord: Eén van de uitwerkingen van het gebiedsproces is gericht op het in beeld brengen van de verschillende stadia van bodemdaling/vernatting en welk handelingsperspectief daarbij past. Dit schema wordt de komende maanden uitgewerkt. We zullen hierover PS informeren.

13. *Vraag: U geeft aan dat in de Noordoostpolder een maatregel in de vorm van een extra pomp wordt uitgevoerd om het overtollige water sneller af te voeren. Is zo'n maatregel ook voor de Zuidlob interessant? Zou hier een pilot ook uitgevoerd kunnen worden of vraagt dit een grotere reset van het stelsel.*

Antwoord: Juist dit soort onderzoek krijgt in het kennispoor 'vernatting en waterhuishouding' een plek.

CU

14. *Vraag: In hoeverre wordt samenwerking met andere provincies gezocht?*

Antwoord: We zoeken zeker afstemming met andere provincies. Nu is de problematiek in Flevoland anders dan van de belangrijke bodemdalingsgebieden in Noord- en Zuid-Holland en Utrecht (veenweidegebieden) en worden daar oplossingen bedacht die voor ons niet van toepassing zijn. In Flevoland hebben we geen veenweidegebieden. In de meeste Flevolandse

bodemdalingsgebieden is het gebruik hoogwaardige akkerbouw en zit het veen dieper in de bodem.

15. *Vraag: Hoe ziet het tijdspad eruit van het beleid en de beleidsdoelen en is het mogelijk dit in beeld te brengen met tussentijdse mijlpalen?*

Antwoord: Zie antwoord vraag 11&12. Belangrijk om op te merken dat we in het gebiedsproces bodemdaling gezamenlijk, vanuit ieders verantwoordelijkheid, naar duurzame oplossingen zoeken voor de problemen van wateroverlast.

#### GroenLinks

16. *Vraag: Is het voorgestelde maatwerk voor korte termijn een oplossing zonder dat je het hele watersysteem anders inricht?*

Dat hangt af van de maatregel. Het onderzoek naar mogelijk maatwerk loopt momenteel in het gebiedsproces bodemdaling. In hoeverre dat herinrichting van het (hele) watersysteem vraagt is op dit moment nog niet bekend.

17. *Vraag: U geeft aan dat voor sommige gebieden wellicht een andere gebruik of bestemming in zicht komt omdat de technische maatregelen eindig zijn. Welk tijdspad heeft u daarbij voor ogen en hoe ziet dit proces eruit? Wat betekent dit voor de agrariërs in het gebied?*

Antwoord: Het bedenken van oplossingen en alternatieve gebruiksvormen (ook binnen de agrarische sector) wil de provincie samen met de gebiedspartners doen. In het gebiedsproces bodemdaling willen we daarom meer aandacht geven aan de ruimtelijke alternatieven die er zijn en welke visie de overheid daarop heeft. De komende jaren zal dit kennisproces met de partners in het gebied vervolgd worden. Het tijdspad voor daadwerkelijke verandering van de inrichting van het gebied zal meer tijd vragen en is op voorhand lastig te bepalen.

18. *Vraag: Is het technisch mogelijk om natuurgebieden te maken van huidige landbouwgronden?*

Antwoord: Technisch is dit mogelijk.

#### JA21

19. *Vraag: Is er al landbouwgrond verloren gegaan als gevolg van bodemdaling en wat doen we dan met deze grond? Wordt deze bijvoorbeeld benut voor de bossenstrategie?*

Antwoord: Dit is niet het geval. Ondanks alle problemen zijn agrariërs erop gericht om deze problemen het hoofd te bieden. In het gebiedsproces bodemdaling wordt naar alternatieve vormen van (agrarisch) gebruik gekeken en welke kansen hierdoor ontstaan.

20. *Vraag: Kunnen landbouwgebieden door middel van ruilverkaveling met natuurgebieden worden geruild (en andersom)?*

Antwoord: Ja, dat is mogelijk. Een keuze is bijvoorbeeld om te natte landbouwgebieden op den duur (deels) als natuur in te richten. Technisch is dat mogelijk. De vraag is daarbij wel wie het betaalt aangezien (goede) landbouwgrond een veel hogere waarde vertegenwoordigt. Daarom is het van belang om dit soort processen in een groter gebied aan te pakken waarbij belangen makkelijker kunnen worden gecombineerd. Dit is ook de insteek van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en ons Flevolands Programma Landelijk Gebied (FPLG).

21. *Vraag: Door één van de insprekers wordt aangegeven dat er maatregelen zijn voorgesteld door de agrarische sector waar de overheid tot op heden niet op is ingegaan. Kunt u aangeven welke voorstellen dit zijn en waarom gaan we hier niet op in?*

Antwoord: Een belangrijke (tijdelijke) oplossingsrichting in de Noordoostpolder is het ontwikkelen van een zonnepark op een deel van het bodemdalingsgebied. Op dit moment staat het provinciaal beleid, dat door uw Staten is besloten, niet toe dat er zonneparken worden aangelegd op landbouwgrond. Daarnaast vragen agrariërs in deze vernattende gebieden om verlaging van het peil (onderbemaling). Hier dringt de maatschappelijke rol van de overheid zich op versus de huidige belangen van agrariërs die nu de problemen ervaren. Structurele peilverlaging wordt in het huidige beleid van de provincie als onwenselijk gezien. Dat neemt niet weg dat juist in het gebiedsproces onderzoek gedaan wordt welke tussenvormen of plaatselijke peilmaatregelen wel genomen kunnen worden.

22. *Vraag: Zijn er geen kansen voor ruil van natuur- en landbouwgebieden wetende dat sommige gebieden vernatten en andere verdrogen?*

Antwoord: Zie antwoord op vraag 20.

PvdA

23. *Vraag: In hoeverre zitten gemeenten aan tafel bij het gebiedsproces?*

Gemeente Noordoostpolder en gemeente Zeewolde participeren in het gebiedsproces bodemdaling. Juist vanuit de ruimtelijke rol van gemeenten zijn we in het gebiedsproces op zoek hoe ze deze rol goed kunnen invullen.

24. *Vraag: Wat is de rol van natuurbeheerorganisaties bij het gebiedsproces?*

Antwoord: Zij zitten bij een aantal kennissporen van het gebiedsproces bodemdaling aan tafel om daar de problematiek vanuit hun belang te verwoorden.

25. *Vraag: Wat is de invloed van natte natuurgebieden met hoge grondwaterpeilen op de waterhuishouding van agrarisch gebied?*

Als een natuurgebied wordt ingericht en het waterpeil in het gebied fors wordt verhoogd, kan dit, afhankelijk van de bodemsamenstelling, invloed hebben op de grondwaterstanden in de directe omgeving. De kans dat dit optreedt is groter bij natuurgebieden op zandgronden in combinatie met grote hoogteverschillen. Bij ingrepen in de waterhuishouding in Flevolandse natuurgebieden wordt onderzocht of dit op grond van de bodemsamenstelling eventuele negatieve effecten op de directe omgeving heeft (zie het antwoord op vraag 5).

FvD

26. *Vraag: U geeft aan dat er op den duur een einde in zicht komt om het water op een duurzame wijze af te voeren. Welk beeld heeft u daarbij?*

Antwoord: In het huidige waterprogramma van de provincie is al aangekondigd dat de grenzen van het watersysteem in m.n. bodemdalingsgebieden in beeld zijn. Er zijn wellicht nog oplossingen mogelijk om het huidige gebruik tijdelijk voort te zetten maar op den duur is hoogwaardige akkerbouw in deze sterk vernattende gebieden steeds minder goed mogelijk.

27. *Vraag: In de presentatie maakt u gebruik van 10 jaar oud kaartmateriaal. Ook geeft u aan dat er binnenkort nieuw kaartmateriaal over de bodemdaling en -prognoses beschikbaar komt. Is de informatie wel up-to-date genoeg waar u uw conclusies op baseert?*

Antwoord: Informatie over maaiveld daling en drooglegging is niet aan grote schommelingen binnen een kort tijdsbestek onderhevig. De laatste bodemdalingsprognoses zijn in 2012

opgesteld en geven een goed beeld van de toekomstige problematiek. De nieuwe bodemdalingsprognosekaart komt in februari 2024 beschikbaar en zal op onderdelen accentverschillen laten zien maar niet het grote beeld veranderen. Daarnaast wordt niet alleen de bodemdalingsprognose, oftewel de toekomstige bodemdaling, gebruikt om conclusies op te baseren. De huidige bodemhoogte is daarvoor een even belangrijke factor en die is wel goed bekend en recent.

## **Schriftelijke vragen door de fractie van de BBB ingediend:**

1. *Bij de drooglegging van alle 3 de Flevopolders heeft de rijksdienst een water afvoerplan gemaakt op basis van het gebruik van de grond en de te verwachte bodemdaling.*

- a. *Is de bodemdaling groter dan verwacht?*

Antwoord: De bodemdaling is anders dan verwacht. Op de ene plek is dit meer dan verwacht, op de andere plek minder dan verwacht.

- b. *Komt de daling eerder op zijn eindpunt dan verwacht?*

Antwoord: Bodemdaling komt voor veenbodems en kleibodems pas op zijn eind als het veen niet meer kan oxideren en de klei niet verder rijpt. Bij de huidige streefpeilen en de huidige ontwatering blijven deze processen optreden en zal de bodemdaling niet tot een eind komen maar zal de daling wel steeds minder snel gaan.

- c. *Welke factoren zijn gewijzigd t.o.v. de eerdere aannames?*

Antwoord: Een belangrijke factor is dat de bodem door een groot aantal aanvullende bodemmetingen veel beter in kaart is gebracht. Daarnaast is bij de bodemdalingsprognoses van 2024 expliciet rekening gehouden met de fysische processen die tot bodemdaling leiden (rijping, compactie en oxidatie), terwijl in 2012 veel meer gebruik werd gemaakt van extrapolatie van bestaande bodemdalingsmetingen.

- d. *Is er bij factoren die gewijzigd zijn vooraf onderzoek gedaan naar de gevolgen?*

Antwoord: Zie beantwoording vraag 1c.

- e. *Kan ZZL de in de legger voorgeschreven drooglegging waarborgen*

Antwoord: Er wordt geen drooglegging gewaarborgd. Zie antwoord vraag 9.

- f. *Welke juridische waarde heeft de drooglegnorm voor de ingelanden*

Antwoord: De in het peilbesluit vastgelegde streefpeil in m+NAP is de juridische borging.

2. *Is er onderzocht of er in oudere polders dan Flevoland soortgelijke problemen zich hebben voorgedaan en hoe deze daar zijn opgelost?*

Antwoord: Doorgaans werden in dergelijke gevallen de streefpeilen, dan wel lokaal door middel van onderbemalingen, dan wel door peilverlagingen van het gehele peilvak, verlaagd. De afgelopen tientallen jaren is het besef ontstaan dat we daarmee de bodemdaling verder aanjagen en daarmee 'ons steeds verder naar beneden pompen'. Dat wordt niet meer duurzaam geacht en daarom is het beleid rondom peilverlaging veranderd. Er zijn nauwelijks gebieden in Nederland waar nog peilverlaging wordt toegestaan. Er wordt eerder gesproken over peilverhoging om verdere bodemdaling tegen te gaan.

3. *Er zijn diverse gebieden waar peil verhogingen zijn toegelaten*

- a. *Is er vooraf onderzocht welke invloed die peilverhogingen op de rest van het gebied hebben?*

Antwoord: Ja.

- b. *Zijn er nulmetingen verricht in de omgeving van de peil verhogingsgebieden?*

Antwoord: Nee.

- c. *Is de procedure voor die peilverhogingen correct verlopen?*

Antwoord: Ja, voor alle peilverhogingen zijn peilbesluiten genomen door het waterschap met gebruikelijke inspraakmogelijkheden.

*d. Welke instanties hebben inspraak gehad bij het besluit tot peilverhoging?*

Antwoord: Iedereen via peilbesluitprocedures (door het waterschap):

1. Peilbesluit Zuidlob 2004 – geen zienswijzen ingediend. Vastleggen praktijkpeilen, eerste peilbesluit. Peilverhoging Hulkesteinse Bos.
2. Peilbesluit Nijkerkertocht 2007 – peilverhoging Nijkerkertocht – 1 zienswijze RACM ontvangen. Indicatieve geohydrologische berekening effect peilverhoging.
3. Peilbesluit Hoge Vaart en Zuidlob. Geohydrologisch onderzoek (Grontmij), Studie Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (Aequator): GGOR Zuidlob.

*e. Is de agrarische sector daarbij betrokken geweest?*

Antwoord:

- a. Oude peilbesluiten: via openbare procedures.
- b. Hoge Vaart en Zuidlob: gebiedsbijeenkomst en online enquête

*f. Is er iets van een landbouw effectrapportage gemaakt?*

Antwoord: Ja, bij 'Voorverkenning Zuidlob' (Aequator, zie peilbesluit Hoge Vaart en Zuidlob)

*g. In de directe omgeving van peilverhogingen lijkt vernatting een groter probleem te zijn. Is er onderzocht of er verband bestaat?*

Antwoord: Ja, zie bovenstaande onderzoeken.

*h. Is er al een proef gedaan waarbij de peilverhoging ongedaan is gemaakt en het effect op de vernatting beoordeeld is?*

Antwoord: Nee. Er is een proef gedaan waarbij het peil in de Nijkerkertocht korte tijd extra is verhoogd en grondwaterstanden zijn gemonitord. Uitkomsten waren in lijn met geohydrologische onderzoeken: geringe effecten in directe omgeving van de tocht – ook in het landbouwgebied.

4.

*a. Biedt plaatselijk peilbeheer en of onderbemaling door ingelanden perspectief, zo ja moet waterschap Zuiderzeeland dat toestaan?*

Antwoord: Onder voorwaarden: zolang het plaatselijk peilbeheer bodemdaling niet versterkt én er geen afwenteling optreedt. Dit vergt duidelijke afspraken over het beheer.

*b. Speelt geld een rol bij de maatregelen die waterschap Zuiderzeeland zou moeten nemen om vernatting tegen te gaan?*

Antwoord: Investerings- en onderhoudskosten maken bij het waterschap onderdeel uit van de afweging van maatregelen.

*c. Klopt het dat tbo's tot wel 90% minder waterschapsbelasting betalen en is dat dan geen zware aanslag op het budget van ZZL als tbo's steeds meer grond in beheer krijgen?*

Antwoord: Dat klopt. Het areaal natuurterreinen is de laatste jaren echter redelijk constant en neemt niet sterk toe.

*d. Soms wordt er geopperd om voor vernatte gebieden een functie wijziging te doen. Is dat niet het probleem vergroten, omdat vervolgens het daarnaast gelegen gebied gaat vernatten?*

Antwoord: Niet als de functiewijziging niet gepaard gaat met peilverhoging. Als de toekomstige functie bijvoorbeeld stedelijk gebied, industriegebied, kassen (op substraat) of zon op land wordt is peilverhoging niet nodig.